

Jacob gaat varen

Het leven op een VOC-schip is zwaar

Jacob vindt er niks aan in het weeshuis. Hij wil weg; mee met een VOC-schip naar Indië. Op een dag heeft de huisvader een geweldig bericht: de VOC zoekt nog een scheepsjongen! Maar is het leven op een VOC-schip wel zo fijn?

Het valt niet mee, het leven in een weeshuis in 1740. De kinderen moeten hard werken, ook Jacob vd Berg. Hij is 14 jaar oud en heeft geen ouders meer. Af en toe krijgt hij wel bezoek van een oom, die kok is op een Oost-indiëvaarder. Hij maakt lange reizen op zee en neemt soms prachtige dingen mee voor Jacob. Eén keer was dat een echte pijl en boog! Maar die werd jammergenoeg meteen afgepakt door de huisvader.

Jacob vindt er niks aan in het weeshuis. Hij wil weg, mee varen op een schip. Zozo, jongeheer Van den Berg, jij kunt dus je energie niet kwijt begrijp ik? Ik heb een verzoek gehad van de V.O.C.kamer, zij zoeken nog een aantal scheepsjongens. En ik heb begrepen, dat je de laatste tijd daar nogal veel over praat. Dus ik zou zeggen: pak je spullen, groet je kornuiten, ga nu naar de slaapzaal en morgenochtend om 7 uur?

Jacob is dolblij. Hij mag varen! Een roeiboort brengt hem naar een van de grote V.O.C.schepen.Samen met het andere scheepsvolk wordt hij ontvangen door de bootsman, hun baas.-Zo groentje. Heb jij je hele huishouden meegenomen?-Eh, eh, ja meneer, eh, eh, nee meneer.Wat zit daarin?-Een., een kom meneer en., en een mes, en kleren meneer, en., en in deze, kijk, dit heeft Alex mij gegeven, dat schijnen ze daar leuk te vinden, dat kan ik ruilen.-Oh, jij bent op eigen houtje handel gaan drijven en de Compagnie benadelen?-Handel drijven?- Nou, die kun je houden en deze blijft hier.

Zo, wijs je deze knaap effe de weg?- Ja, boots- Hé Jan, wat is d'r daar eigenlijk allemaal beneden?- Jij weet ook niet veel hè? Daar beneden ligt de ballast en de handelswaar die we hebben meegenomen.- Ballast? Gewichten?- Ja. Anders, dan ligt het schip niet diep genoeg, dan zou het bij een klein beetje storm omslaan. Maar het is wel nuttige ballast hoor: het zijn kannonnen en stenen voor de forten in Indië. Nou, verder liggen er nog balen textiel, wat flessen wijn en helemaal achterin ligt ons eten voor onderweg. Maar kom maar, ik laat je de rest van het schip wel effe zien.

Deze mast is een belangrijke plek op het schip, het gedeelte achter de mast is verboden terrein voor scheepsvolk zoals wij en zeker voor scheepsjongens zoals jij.- Nou, ik heb er vanochtend het dek nog geschrobd.- Nou, voor klusjes mag je d'r wel komen, maar verder is het verboden terrein. Ja, behalve natuurlijk voor de Schipper en zijn Officieren, en voor de passagiers natuurlijk.- Daar, zie je die manden staan op het Campagnedek? Daar zitten kippen in, die leggen elke dag een vers eitje voor de passagiers.- Nou, dat wil ik ook wel 's ochtends!

Jacob is nu al 29 weken onderweg naar de Oost, maar ze zijn er nog lang niet. Het rantsoen wordt elke dag minder, alle kippen, geiten en varkens zijn al geslacht. En het water is niet meer om te drinken, het zit vol met wormen. Steeds meer bemanningsleden worden ziek. De chirurgijn heeft het er druk mee.

Hoe komt het, dat ze ziek zijn? Kijk: dit is een teken van scheurbuik. Zijn tanden vallen gewoon uit zijn mond. Moet je horen hoe benauwd hij het heeft. Ik hoop dat hij het haalt tot de Kaap.

Scheurbuik is een ziekte die veel voorkomt op de V.O.C.-schepen. Dat komt door het gebrek aan vers voedsel en vitamine C. Veel bemanningsleden sterven hierdoor. Maar Jacob overleeft het gelukkig. Na een jaar varen komt zijn schip aan in Batavia, in Indië. Jacob vindt het leven op zee heftig maar wel mooi. Hij is vastbesloten nog vaak naar de Oost te reizen.